

[Arvutimaailm 1/04](#)

21 years tagasi Autor: [AM](#)

Poliitika
Kodanikukeskne Eesti
Riho Oks

Tänu Interneti kiirele levikule ja paljude asutuste positiivsele hoiakule ning koostööle on Eesti muutumas kodanikukeskseks riigiks, kus ei mõelda ainult ametniku mugavusele vaid tehakse aina rohkem reaalseid samme kodaniku heaolu parandamiseks. Samas oodatakse ka kodanikelt endilt aktiivsemat osalemist muutustes ehk e–riigi tekkes.

Eesti on Kesk– ja Ida–Euroopa arenenuim e–riik
Tõnu Vare
Rahvusvahelise uuringufirmade keti TNS poolt läbiviidud e–riiki käsitlevast uuringust selgub, et Eesti on Kesk– ja Ida–Euroopa arenenumaid avaliku sektori e–teenuste kasutajaid.

Haridus
Partnerid õppimises
Veiko Tamm

18. detsembril kirjutasid Microsoft ja Eesti haridusministeerium alla pikemaajalisele koostööprogrammile, mis on juba startinud või veel alustamas tegevust mitmetes eri riikides.

Turg
Eesti suudab pakkuda
tasemel outsourcingut
Oleg Shvaikovsky

Oletame, et kolme aasta pärast suudavad Eesti IT firmad outsourcida summaarselt 500 programmeerijat koormusega 11 kuud, 120 tundi kuus ja hinnaga 30 eurot tunnis. See tähendab ligikaudu 20 miljonit eurot puhast raha aastas, mis tuleb riiki sisse ja siia ka jääb. See on üks majandusele kõige vajalikumatest tegevustest — taastatava intellektuaalse ressursi eksport.

Kasutajarollid majandustarkvaras
Kalev Haga

Missioonikriitiline tarkvara on varustatud alati ka autoriseerimise ja õiguste süsteemiga. Majandustarkavara on kindlasti missioonikriitiline, seega ei ole võimalik kasutada seda tarkvara ei autoriseerimiseta ega teatud õigusi omamata.

88% firmadest kasutab arvutit
Tõnu Vare

Eestis kasutas 2002. aastal oma töös arvutit 88% ettevõtetest. Firmas oli keskmiselt 12 arvutit, neist 10 olid ühendatud Interneti. Interneti–ühendus oli 83% ettevõtetest.

Turvalisus
Quo vadis ID-kaart?
Turvaline autentimine
Valdo Praust

Ligi kaks aastat tagasi — 2002. aasta jaanuaris — jagati Eestis pidulikult kätte esimesed ID–kaardid. 1990. aastate keskel oli aga digimaailm meie tavaellu sedavõrd tugevalt sisse juurdumas, et plaanitavale siseriiklikule kompaktsel isikutunnistusele otsustati lisaks visuaalsele „näole” anda ka digipool.

Identiteedivargusest
Eneken Tikk

Kasutades ära vanaeide kergeusklikkust ja tõntse meeli ning kummutades naiivse Punamütsikese kahtlused tema lihtsatele küsimustele õigesti vastates, suutis kuri hunt edukalt esineda esmalt tüdruku, seejärel aga vanaemana. See lugu lõppes teadagi õnnelikult ja kurja hundi jaoks mõnede allikate andmeil lausa surmanuhtlusega.

Kasutaja on mõtlev inimene.
Räägi temaga!

Jaan Vare
Eelmisel aastal langes viiruste, Trooja hobuste ja meiliusside ohvriks rekordarv inimesi. Alanud aasta kujuneb skeptikute prognooside kohaselt veelgi hullemaks, sest erinevalt varasematest aastatest on häkkerid hakanud taipama, et oma mõttetööga on võimalik ka raha teenida. Kas IT turvaspetsialistid suudavad ajaga kaasas käia?

Ajalugu
Arvutivõrkude arengulugu, 7
Anni Oja

Käesolev osa on arvutivõrkude ajaloo lõpetuseks, kuna oleme välja jõudnud praegusesse hetke — olevikku ja natuke ehk tulevikku. Ajalooks saab kord seegi, kuid seda, mis siis juhtub, saame teada alles aegamööda. Seniks siis tagasivaade viimastesse aastatesse, kus toimunu veel üsna värskelt meeles olema peaks — head meenutamist!

Visioon

Eesti keeletehnoloogia aastal 2004

Haldur Õim

2004. aasta töötab kujuneda eesti keeletehnoloogia jaoks murranguliseks. See „tötab” on tingitud asjaolust, et ehkki on päris detailselt välja töötatud plaanid mitmete arenguliinide jaoks, on kinnituse leidnud vaid mõned neist, mitte kõik. Kuid tähtis ongi see, et eesti keeletehnoloogia tegijatel on oma plaan, mis näeb ette põhimõttelisi muutusi eesti keeletehnoloogia prioriteetides lähemate aastate sees. Sellest põhilisest plaanist räägingi.

Võrgud

Kaugtöö andmeturbelahendused

Heiki Tomson, Margus Piik

Arvutiga töötamine kontorist eemal kogub järjest populaarsust. Igal kuul lisandub Eestis tuhandeid uusi koduseid Interneti püsiühendusi ning tuleb juurde sülearvuti omanikke, kes kasutavad traadita Interneti kas GPRS-i või WiFi kaudu. Kaugtöötajate arvu kasvades tuleb aga järjest hoolikamat jälgida, et firma sisevõrku pääsemine oleks piisavalt turvaline ning kasutatav kaugtöö andmeturbelahendus kaitseks IT-süsteemi terviklikult.

Internet

Britney endiselt kuum

Jaan Vare

Maaailma suurim otsingumootor Google tegi kokkuvõtte eelmise aasta populaarsematest otsingusõnadest ja –trendidest.

Internetikunsti jätkuv tulemine

Meelis Kaldalu

Interneti ei prognoositud. 1969. a alguse saanud Arpanet oli mõeldud sõjaliseks sidevõrguks ja HTML-keele populaarsus kuulub 20. sajandi Seitsme Maailmaime hulka. Uutes reguleerimata ja planeerimata tingimustes integreerub igapäevaelu Internetiga ja vastupidi. Toimub põhimõtteline kvalitatiivne üleminek ühelt–paljudele kommunikatsioonilt paljudelt–paljudele kommunikatsioonile.

Riistvara

Kohanduva ettevõtte visioon

HP pilgu läbi

Veiko Tamm

Möödunud aasta viimases kvartalis korraldas HP EMEA regiooni meeskond roadshow läbi 17 riigi tutvustamaks oma uusi Intel Itanium 2 protsessoritel baseeruvaid servereid HP Integrity.

PCI Express tulekul

Veiko Tamm

Viimasel ajal olen saanud hulgaliselt küsimusi uue saabuva siinistandardi — PCI Expressi — kohta. Siin siis lühike ülevaade. Alanud aasta saab olema üle kümne aasta trooninud PCI siinile (ja koos temaga ka AGP-le) lõpu alguseks.

64 bitti maandusid laua–arvutisse

Veiko Tamm

Sellest on läinud juba omajagu aega, mil AMD Hammeri seeria 64-bitised protsessorid ilmusid IT areenile. 64 bitti pole enam midagi uut, selliseid leiame hulgamis nii RISC maailmast kui viimaste Inteli Itanium EPIC-ute seast. Uus on aga see, et senini vaid high-end serverite ja tööjaamade lahendus leidis mõistliku hinnaga tee tavaliste arvutite juurde.

Möödunud aasta platvormid

Margus Nurk

Kust ka ei vaata, on 2003 laua–arvutite seisukohast huvitav, algusest kuni lõpuni.

Kaks uut graafikakaarti

Veiko Tamm

Nagu eelmise aasta viimases numbris juba mainitud, jõudsid testimiseks kohale kaks uut kaarti. Nüüd siis lühidalt sellest, mida pakub nVidia uus FX5700 Ultra kiip, mida esindab MSI FX5700 Ultra–TD128 kaart, ning mida uut leiame Chaintech Personal Cinema A–FM6P/N pakist.

Ilu ja kvaliteedi sümbioos

Margus Nurk

JBL Creature 2.1 kõlarikomplekt viitab väljanägemiselt Harman Kardoni disainerite tavapäraselt kõrgele tasemele.

Avatud lähtekoodiga tarkvara

Lyx — alternatiivne tekstitoimeti

Klemens Kasemaa

Tekstitoimetite valdkonnas kütavad vihaseid kirgi vaidlused MS Office'i ja OpenOffice.org pooldajate vahel, mille erinevused pole aga inimese jaoks, kellele tekstitoimeti on töövahendiks, kuigi märkimisväärsed. Täiesti teenimatult on jäänud aga tähelepanuta oluliselt kauem ajale vastu pannud tekstide toimetamise süsteem nimega TEX.

Rakendustarkvara

Zoner näitab Adobe'ile teed

Jaan Vare

2003. a Arvutimaailmades (01, 02 ja 03) tutvustasin pildihaldusprogramme: Picasa, PaintShop Pro 8, PictureIt, Digital Image Pro 7 jt (vt

ka Mark Fisch „Valime pilditöötlusprogramme”, AM 2003/01). Nüüd on turule jõudnud eestikeelne Zoner Media Explorer 5, mida võrdlen digitaalse pilditöötuse gigandi Adobe'i Photoshop Albumi versiooniga 2.0. Nii Adobe'i kui Zoneri tooted maksavad ca 500 krooni.

OP süsteemid
Failiformaadid
Veiko Kukk

Olgugi, et Internet on noor, on sinna tekkinud suhteliselt lühikese ajaga tohutu hulk informatsiooni, mille hulk järjest kasvab. Selles kõiges on keeruline orienteeruda juba koguse tõttu, aga segadust lisab info talletamiseks mõeldud vorminguterohkus. Neist teemegi ülevaate.

Varia
HP Bazaar 2003
Margus Nurk
HP Bazaar Camp leidis aset 10.–11. detsembril Espoos Soomes.

Tartu Arvutiklubi avas 2004. aasta
võrgupeoga
Anni Oja

Neli päeva Tartu SõbraKeskuses koolivaheaja lõpetusena toimunud peole tuli kokku 200 arvutiga infotehnoloogiahuvilist. Tegu oli Lõuna–Eestis seni suurima arvuti–inimeste kokkutulekuga, üldse käis ürituselt läbi ca 230 osalejat, lisaks veel seminaridele tulnud. Eesti mastaabis on sellest suurem vaid kord aastas toimuv Tallinna võrgupidu.

Mängud
Lühiarvustused
Robert Piho, Wesse Allik, Lauri Jürisoo

Deus Ex: Invisible War
Märt Lume

Thiefi ja System Shocki peadisaineri Warren Spectori kujundatud Deus Ex (2000) on siiani üks innovatiivsemaid esimeses isikus mängu: peale tulistamise, hiilimise ja rollika kütkestati proovijaid nende otsustele reageeriva maailma ning võimalusega läheneda peaaegu kõigele jõuga, vargsi või häkkides.

XIII
Robert Piho

Ubisofti omapärase tulistamise juurde tõi mind ainulaadne graafika ning muuhulgas fakt, et ma pole viimasel ajal ühtegi FPSi käsile võtnud. Väide, et „kuraditosin” mingil viisil halba õnne tooks, ei pea siinkohal paika.

Armed and Dangerous
Lauri Jürisoo
Kamp lindpriisid varastab õelalt kuningalt maagilise raamatu, millest sõltub fantaasiariigi rahumeelne tulevik.

Beyond Good and Evil
Lauri Jürisoo
Ma tahan seda rollikat armastada, kuid ei oska. See on jääva mulje tekitamiseks liiga pinnapealne.

X2: The Threat
Wesse Allik
See on järg X: Beyond the Frontierile (1999), mitme võimaliku lõpuga kosmosesimulaatorile. Nagu järgede puhul üsna tavaline, on kõik põhimõtteliselt sama, muutused peituvad pisisjasjades ja paranenud graafikas.

Pro Evolution Soccer 3
Andris Feldmanis
Nagu eelmises Maanias lubatud, on seekord teie ees kõigi (konsooliomanikest) virtuaaljalgpalli sõprade armastatud PES3. Pärast pikki aastaid FIFA kirumist on vutikuningas kohal. Kas tõesti on taevariik maa peale tulnud?

Silent Storm
Tarmo Rajamets
On mängu, mis käituvad esimesest hetkest peale nagu vanad tuttavad. Silent Stormiga on just sedamoodi, eriti kui juhtud olema Jagged Alliance'i fänn nagu siinkirjutaja. Juba esimesest hetkest on näha, et autorid — teenekas Vene gäng Nival Interactive — püüdis luua ideaali, millest nad Jagged Alliance 2 plöksides unistanud on.

Praktika
Veebiprogrammeerimise verstepostid.
Telefoniraamat
Innar Liiv

Oskustes on üldjuhul üsnagi keeruline kuhugi piire tõmmata ja nende üle võib palju vaielda. Kuhugi tuleb need siiski tõmmata, et õppimine ei sarnaneks tuntud lausele vene muinasjutust: „Mine sinna — ei tea kuhu, too seda — ei tea mida!“. Osates teha ise järgnevalt kirjeldatud rakendust, võib igaüks olla üsna kindel, et esimene vägagi tähtis verstepost veebiprogrammeerimises on läbitud.

Tahaks programmeerida

Mark Fisch

Varem või hiljem tekib nii mõnelgi agaramal arvutikasutajal küsimusi selle kohta, kuidas tehakse programme, mida me igapäevaselt kasutame.

Juhtkiri

Head uut aastat!

Lauri Jürisoo

Nii tore on aasta esimesele Arvutimaailmale sissejuhatust teha. Ma võin suure hilinemisega soovida lugejatele tavapärast head-paremat — isegi originaalset pealkirja pole vaja nuputama hakata.

- [AM arhiiv](#)

Pilt

